

Interview met Frans Meijman: 'Huisarts is nodig voor maatwerk'

Deze maand is er in de serie 'prominenten uit vijftig jaar NHG-geschiedenis' aandacht voor H&W. Vanaf de oprichting is het tijdschrift een van de pijlers geweest waarop het NHG rustte en prof.dr. Frans Meijman was zeer belangrijk in de geschiedenis van het blad. Maar liefst twintig jaar - van 1979 tot 1999 - was hij lid van de redactiecommissie; de laatste vijftien jaar daarvan was hij hoofdredacteur. Momenteel is Meijman hoogleraar 'Medische wetenschap- en publiekscommunicatie en de geschiedenis daarvan' aan het VUmc.

Hoe kijk je terug op je H&W-periode?

'Het werken bij H&W - en bij het NHG zelf - was altijd heel stimulerend voor mijn functioneren als huisarts en het prikkelde mijn wetenschappelijke vorming. Niet voor niets promoveerde ik op kleinschalig onderzoek in de huisartsenpraktijk. Toentertijd werd huisartsgeneeskundig onderzoek nog veel gedaan door gewone huisartsen in hun eigen praktijk. Ik bekeek wat dat heeft opgeleverd voor de beroepsgroep en of de resultaten achteraf gezien wel door "de wetenschappelijke beugel" konden. Dat soort kleine onderzoeken zijn nu bijna verdwenen, maar ik heb ze zelf veel gedaan in onze groepspraktijk en had daar altijd veel plezier in.

Maar bovenal is het maken van een tijdschrift gewoon erg leuk. Ik genoot er elke vier weken van als er weer een nummer van de persen kwam. Alle voorstadia heb je dan zelf gezien. Voor de computer kwam, was dat soms van een bijna vertederende dorpsheid. Artikelen werden handgeschreven aangeleverd, of je kreeg een bijna onleesbare carbondoorslag van getypte tekst. Vóór iets een goed artikel was, waren soms wel tien versies nodig, en die gingen allemaal door mijn handen. Ik genoot van dat proces én van het eindresultaat.'

Publiceerden de 'echte pioniers' nog in het begin?

'Ik prijs mijzelf gelukkig dat ik die voortrekkers van het eerste uur heb gekend. Als eerstejaars student liep ik bijvoorbeeld bij Karel

Brühl in de praktijk mee; ik geloof dat die nummer 6 stond op de NHG-ledenlijst. De huisartsen die destijds het NHG oprichtten waren geweldig enthousiaste mensen, die zich medio jaren '50 realiseerden dat het vak moest worden aangepakt. Ze wilden dat het vak inhoud kreeg, een wetenschappelijke basis. Het proeven van dat enthousiasme is voor mij heel stimulerend geweest. Voor wie nu aan de opleiding begint is de huisartsgeneeskunde een wetenschappelijk specialisme dat altijd heeft bestaan. Maar ik heb de mensen nog gekend die daarvoor hebben gezorgd en daardoor is het voor mij niet vanzelfsprekend, maar een verworvenheid.'

Wat vind jij van het jubileumthema continuïteit?

'Continuïteit is voor mij altijd dé sleutel formule geweest van ons vak, en ons machtigste en krachtigste wapen in de zorg en in onze persoonlijke contacten. Als het goed is hebben patiënten het over hun dokter, en dan bedoelen ze daar niet een medisch specialist mee maar hun huisarts. Als praktiserend huisarts vond ik dat schitterend: niet alleen kende ik de patiënten met hun context en geschiedenis, maar ook kenden ze mij en wisten hoe ik de dingen bedoelde. Ik zou zelf ook geen zwaarwegende dingen willen vernemen van een vreemde snoeshaan, dus ik snap heel goed het belang van de patiënt bij dat vertrouwen.'

Toch ben je gestopt als huisarts?

'Op een gegeven moment moest ik kiezen, want ik werkte op twee gebieden heel hard. Mede omdat ik er last van had dat het elan wat was verdwenen uit het vak, viel de keuze op de universiteit. Maar ik heb met pijn in het hart en tranen in de ogen afscheid genomen van onze praktijk en mijn patiënten. Gelukkig kan ik mijn huisartsvaardigheden ook goed kwijt aan de universiteit; als onderzoekers ergens op stuklopen haal ik bij hen de muizenissen weg zoals vroeger bij de patiënt. Maar keuzes blijven altijd moeilijk. Als je me vandaag - nu het vak zijn elan weer terugkrijgt - zou vragen wat

ik het leukst vind, hoofdredacteur, hoogleraar of huisarts met een mooie praktijk, zou ik het echt niet weten.'

En wat zou je graag gerealiseerd zien?

'Ik zou graag zien dat de huisarts weer maatwerk levert. Ik werd wel "de warme bakker" genoemd, omdat ik geen fervent aanhanger was van richtlijnen. Want natuurlijk zijn de NHG-Standaarden onvolprezen, maar die geven ook risico's. Het gangbare kan daarmee de norm worden in plaats van het beste. Bovendien lokken ze confectieantwoorden uit: "Mijn beroepsgroep vindt het volgende van dit soort gevallen" in plaats van: "Dit vind ik als huisarts van u en uw situatie". Confectieantwoorden kan de patiënt volop vinden op internet. En het meisje bij de Etos is heel adequaat in de consultvoering; die gaat heel klantgericht om met een hulpvraag. Waar de patiënt echt een huisarts voor nodig heeft, is diens deskundigheid als er risico's moeten worden afgewogen, en die zijn voor iedereen anders. Het is heel fijn als er iemand is die met wijsheid jouw specifieke probleem in jouw specifieke situatie kan plaatsen. Voor dát maatwerk is een huisarts nodig.' (AS)